من میخواهم کار نیمه تمام سیدمرتضی را تمام کنم!

«من می‌خواهم کار نیمه تمام سیدمرتضی را تمام کنم.» این سخن مجتهد بزرگ شیعه، مرحوم آیت ا... بروجردی، درباره یکی از اتفاق‌های مهمی است که در تاریخ مذهبی میان شیعه و اهل سنت روی داده است. ایجاد تقریب میان مذاهب گوناگون اسلامی، یکی از دغدغه‌های بزرگ علما در طول تاریخ پرفرازونشیب اسلام بوده است. در برهه‌های مختلف عده درخورتوجهی از اندیشمندان به دنبال آن بودند که از افراط گرایی دینی جلوگیری کنند و راه را برای گفتگو میان علمای دینی همه مذاهب بگشایند.

سیدمرتضی در قرن چهارم قمری وقتی در بغداد نزاع‌ها و تندروی‌های مذاهب را در مقابله با یکدیگر مشاهده کرد، به دنبال آن بود تا با عقل گرایی و رواداری، تقریبی بین مذاهب اسلامی ایجاد کند. برخی شیعیان محله کرخ بغداد با تندروی‌های خود سبب ایجاد نزاع‌های شدید بین خود و اهل سنت می‌شدند، اما سیدمرتضی در دوران زعامت خود بر شیعیان، توانست بخشی از این جدال‌ها را مدیریت کند. مرحوم آیت ا... بروجردی در زمان حیاتش تصمیم گرفته بود با اتکا به مسیری که سیدمرتضی در آن گام نهاده بود، تندروی‌های مذهبی در جهان اسلام را از بین ببرد.

شهیدمطهری در مقاله «مزایا و خدمات آیت ا... بروجردی» می‌نویسد: «یکی از مزایای معظم له، توجه و علاقه فراوانی بود که به مسئله وحدت اسلامی و حسن تفاهم و تقریب بین مذاهب اسلامیه داشت.

این مرد، چون به تاریخ اسلام و مذاهب اسلامی آشنا بود، می‌دانست که سیاست حکام گذشته در تفرقه و دامن زدنِ آتش اختلاف چه اندازه تأثیر داشته است.

وی توجه داشت که در عصر حاضر نیز سیاست‌های استعماری از این تفرقه، حداکثر استفاده را می‌کنند و آن را دامن می‌زنند. او می‌دانست که دوری شیعه از سایر فرق سبب شده است آن‌ها شیعه را نشناسند و درباره آن‌ها تصوراتی دور از حقیقت بنمایند، لذا بسیار علاقه‌مند بود حسن تفاهمی بین شیعه و سنی برقرار شود تا ازطرفی وحدت اسلامی که منظور بزرگ این دین مقدس است، تأمین گردد و از طرف دیگر، فقه و معارف شیعه آن طور که هست، به جامعه تسنن که اکثریت مسلمانان را تشکیل می‌دهند، معرفی شود.»

این رویکرد سبب شد گام‌های نخست پایه گذاری مجمع تقریب مذاهب اسلامی در مصر برداشته شود.

در آن دوره میان آیت ا... بروجردی و شیخ عبدالمجید سلیم و بعد از فوت او به فاصله دوسه سال شیخ محمود شلتوت، مفتی آن زمان و رئیس دانشگاه الأزهر، روابط دوستانه برقرار و نامه‌ها مبادله شد و پس از گذشت مدتی، دارالتقریب مذاهب اسلامی در سال ۱۳۲۷ خورشیدی با پیگیری محمدتقی قمی به عنوان نماینده آیت ا... بروجردی، در مصر تأسیس شد و شیخ محمود شلتوت نیز فتوایی تاریخی در جواز پیروی از فقه شیعه توسط اهل سنت صادر کرد.

بازتاب این رویداد، بسیار گسترده بود، به گونه‌ای که این فتوا به مذاق تندروهای مذهبی خوش نیامد. اما چرا آیت ا... بروجردی اهتمام ویژه‌ای به علمای الأزهر مصر نشان داد؟ اهل سنت مصر و علمای دانشگاه الأزهر، احترام ویژه‌ای برای خاندان پیامبر (ص) قائل هستند و محبت اهل بیت (ع) جایگاه ویژه‌ای درمیان آنان دارد.

مرحوم بروجردی با توجه ویژه به علمای مصر توانست از جایگاه علمای سلفی عربستان بکاهد تا مرجعیت علمی و عرفی اهل سنت مصر و الأزهر تلقی شود. امروز ۷۴ سال از آن اتفاق مهم تاریخی یعنی تأسیس دارالتقریب مذاهب اسلامی با حمایت آیت ا... بروجردی می‌گذرد.

نویسنده: سید امید حسینی نژاد

منبع:https//:ir.shrr/000YBh